

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A SIBIULUI

ABONAMENTUL:

Pe un an: 25 lei

Cont nr. 45.10.4.09.2

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA

se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român,

Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

Cititorii din străinătate se pot abona, adresându-se la ILEXIM Departamentul Export — Import Presă, P.O. Box 136-137 — telex: 11226, București, str. 13 Decembrie nr. 3.

Credința noastră

64. Biserica Ortodoxă Română (II)

După cucerirea treptată a Transilvaniei de către regii feudali maghiari, a început să se dezlănțuie o aprigă prigoană împotriva Bisericii Ortodoxe de aici. Cu toată prigoana, poporul român a rămas mai departe strâns legat de credința strămoșilor. Ca o dovadă de necontestat a continuității poporului român pe pământul Transilvaniei sînt numeroasele biserici românești din piatră, care au dăinuit pînă azi. Vom aminti doar cîteva: Biserica din Densuș (sec. XIII, pictată de zugravul Ștefan în 1443), biserica din Strei (sec. XIII), biserica din Strei Singeorgiu, din secolul XIII, refăcută în 1408—1409 de Jupanul Căndea, Lațcu și soția sa Nistora, biserica din Sîntă-Măria-Orlea (luată de calvinii), Ostrovul Mare, Peștea-na, Nucșoara, Hunedoara, Bîrsău, Gurasada Crișcior, Ribîța, Rîmeț. O biserică ortodoxă cu rol însemnat în viața credincioșilor a fost biserica Sf. Nicolae din Scheii Brașovului.

Importante sînt și cele mai vechi mănăstiri atestate documentar: Mănăstirea Sf. Mihail din Peri, zidită de Sas, fiul lui Dragoș — care a închinat-o Patriarhiei de Constantinopol în anul 1391, avînd ca egumen pe Pahomie; Mănăstirea Prislop datează tot din secolul XIV. Aici ar fi stat și cunoscutul călugăr Nicodim de la Tismana, reorganizatorul monahismului, care a copiat un Evangheliar cu mențiunea: „această Evanghelie a scris-o popa Nicodim în Țara Ungurească, în 6913 (1404)”. Mănăstirea Prislop a avut un rol însemnat în dezvoltarea culturii și vieții bisericești a românilor transilvăneni. Mai sînt și alte biserici și mănăstiri ortodoxe din secolele XIV—XV: Scorei în Țara Făgărașului, Rășinari (lîngă Sibiu), Rîșnov și Zărnești (lîngă Brașov), Almașul Mare în Munții Apuseni ș.a. Mănăstirea Prislop și Biserica Sf. Nicolae din Scheii Brașovului, prin contribuția pe care au avut-o pe plan cultural în viața românilor de pe ambele versante ale Carpaților, au dovedit de pe atunci puternica unitate de limbă, credință și neam a românilor transilvăneni cu cei din Țara Românească și Moldova.

Primii ierarhi ortodocși cunoscuți în Transilvania sînt Ioan Caffa, Ioanichie și Gheorghe. Spre sfîrșitul secolului XV găsim o „arhiepiscopie” ortodoxă în Feleac, păstorită de mai mulți vlădici cunoscuți: Marcu, Daniil și Petru.

În secolul XIV găsim primele dovezi despre o viață mănăstirească organizată temeinic în Țările Române. Au existat din timpuri mai îndepărtate diferiți pustnici, retrași în peșterile munților, care țineau pravila vieții călugărești. Sfîntul Nicodim a venit la noi de la Sfîntul Munte Athos și a înființat Mănăstirea Vodîța, care însă n-a avut o viață prea lungă. A zidit apoi Mănăstirea Tismana. La înzestrarea acestor două mănăstiri au contribuit domnitorul Țării Românești și cneazul Lazăr al Sîrbilor. Tot în secolul XIV s-au întemeiat mănăstirile Cozia și Cotmeana, ctitorii ale domnitorului Radu I, care n-a apucat să le isprăvească. Mircea cel Bătrîn a ctitorit un nou locaș la Cozia, probabil pentru că ctitoria lui Radu era prea mică. Domnitorii Țării Românești au făcut multe danii mănăstirilor înființate, îmbogățindu-le.

Cea mai veche mănăstire de mari proporții din Moldova este Neamtu, înființată de trei pustnici: Sofronie, Pimen și Silvan, veniți aici cu ucenicii lor în timpul domniei lui Petru Mușat (1375—1391). Numeroase danii i-au făcut Alexandru cel Bun și apoi Ștefan cel Mare.

Alte mănăstiri vechi: Moldovița, Probota, căroro Alexandru cel Bun le-a făcut numeroase danii, cea mai înzestrată fiind mănăstirea Bistri-

ța, ctitorie a lui Alexandru cel Bun, unde a și fost îngropat. Acestea sînt numai o mică parte din mănăstirile existente în sec. XIV în cele două Țări Românești. Mănăstirile nu au fost numai locașuri de închinare, ci au îndeplinit și un important rol cultural. Primele școli au luat ființă pe lîngă mănăstiri. Primii dascăli, primii cărturari români au fost călugării. Ei au copiat și tradus în limba română primele manuscrise. Au învățat meșteșugul tiparului, căci primele tiparnițe tot în mănăstiri au fost înființate. Arta miniaturii și picturii se învăța tot aici și cu ajutorul acestor arte se împodobeau manuscrisele. Un astfel de manuscris este Evangheliarul de la Mănăstirea Neamț, împodobit cu chenare, cu inițiale și cu chipurile celor patru Evangheliști în anul 1429 de către călugărul Gavriil. Acest Evangheliar se găsește în Biblioteca Bodleiană din Oxford. Tot în mănăstiri se practica sculptura la catapetesme, uși, icoane, cruci și alte obiecte de cult. Se lucrau de asemenea broderii scumpe pentru veșminte bisericești. Un astfel de veșmînt este patrafirul zis al lui Alexandru cel Bun, care e brodat cu chipul marelui domnitor și al soției sale Marina. În mănăstiri s-au scris primele pomelnice, cum este pomelnicul de la Bistrița, în care sînt trecuți toți domnitorii Moldovei, începînd cu Bogdan I. Pomelnicul a fost scris în 1407.

Nu ne este cunoscut numele tuturor mitropoliților, care au ocupat scaunul Mitropoliei cu reședința la Suceava. În documentele vremii se păstrează numele cîtorva mitropoliți, care au uns pe domnitorii Moldovei, cum este Teoctist, care l-a uns domn pe Ștefan cel Mare. Urmașul său, Gheorghe, a păstorit în timpul domniei lui Ștefan cel Mare. După cum mărturisesc documentele vremii, în timpul domniei lui Alexandru cel Bun a fost înființată a doua eparhie și anume episcopia Romanului cu reședința la Roman. Acestei episcopii i se spunea „Mitropolia Țării de Jos”, care a avut în frunte pe Calist, urmat de Tarasie, Vasile, iar în 1502 apare în documente episcopul Teoctist. Tot în timpul domniei pașnice al lui Alexandru cel Bun se pare că a luat ființă a treia eparhie cu reședința la Rădăuți. După unii istorici, întemeietorul acestei episcopii ar fi fost Ștefan cel Mare deoarece primul ei episcop cu numele Ioanichie este amintit pentru prima dată în documentele din timpul lui, în 1472.

Viața Bisericii se dezvoltă împreună cu viața poporului român în amîndouă Țările Române — una avînd în frunte pe Mircea cel Bătrîn la începutul secolului, iar alta avînd în frunte pe Ștefan cel Mare la sfîrșitul secolului al XV-lea. Dar cea mai glorioasă epocă din istoria poporului român, împletită cu istoria Bisericii sale, a fost în această perioadă epoca marelui voievod de la Suceava, Ștefan cel Mare. Pe lîngă vestita ctitorie Putna, Voroneț și alte biserici și mănăstiri, au fost ctitorite sau rectorite de Ștefan cel Mare. Cu toate numeroasele războaie încheiate aproape totdeauna cu biruință, marele voievod a sprijinit viața bisericească. A luat un mare avînt arta și cultura bisericească, s-a format un nou stil de zidire al bisericilor și mănăstirilor, care a fost numit stilul moldovenesc și pe care îl găsim prezent în Bisericile zidite în această perioadă. În mănăstirile Putna și Neamț, s-au copiat manuscrise în limba slavonă. La Neamț au fost scrise mai multe Tetraevanghele, iar la Putna un Tetraevangel scris pentru mănăstirea Humor de către călugărul Nicodim, în care se găsește chipul policromat al marelui Voievod. În aceste două mănăs-

(Continuare din pag. 2)

Pîine pentru suflet

Fățarnicia, infirmitate sufletească

În Sfintele Evanghelii citim adeseori despre două feluri de boli: trupești și sufletești, pe care Domnul nostru Iisus Hristos le-a tămăduit cu puterea Sa dumnezeiască.

În ființa noastră omenească sălășluiesc ca doi copii în pîntecele aceleiași mame: trupul și sufletul. Pe cît de mare este bucuria cînd acești doi sînt sănătoși, pe atît de mare este durerea cînd unul din ei este bolnav, cînd întîlnim oameni infirmi sufletește sau trupește.

Iată de pildă femeia gîrbovă pe care o întîlnește Domnul nostru Iisus Hristos într-o zi de sîmbătă în sinagogă. Văzînd-o „a chemat-o la sine și i-a zis: femeie, ești dezlegată de neputința ta, și-a pus mîinile asupra ei și îndată s-a îndreptat și a început să preamărească pe Dumnezeu” (Luca 13, 12—13).

Iisus a pus preacuratele Sale mîini peste ea și cu puterea Sa dumnezeiască a tămăduit-o îndată.

Așa precum altă dată a dăruit vederea orbului, ungîndu-i ochii cu noroi și trimițîndu-l să se spele la lacul Siloamului; precum a vindecat pe cei zece leproși, pe paralizatul de la lacul Vitezda și pe atîția bolnavi trupești, tot așa acum Iisus vindecă pe această bolnavă de optsprezece ani.

Prin minunile săvîrșite, Domnul arată, pe de o parte puterea Sa dumnezeiască, pe de altă parte marea Sa iubire de oameni.

Prin vindecarea bolilor trupești, Mîntuitorul ne-a dat și nouă o pildă ca atunci cînd vedem pe cei ce au trebuință de ajutorul nostru, să le sîrim în ajutor și să le ușurăm viața ajunsă în suferință, prin faptele milosteniei.

Dar, Sfînta Evanghelie ne arată cu același pri-lej o altă infirmitate mai grea și mai apăsătoare decît neputința trupeză. Ea ne înfățișează infirmitatea morală a fariseilor, care în loc să se bucure de minunea pe care a săvîrșit-o Mîntuitorul, în loc să vadă această dumnezeiască binefacere și să preamărească pe Dumnezeu, au început să cîrtească împotriva lui Iisus și să-L întărite pe mai marele sinagogii, spunînd că nu se cădea să facă o astfel de minune în zi de sîmbătă, adică într-o zi de sărbătoare.

Mai marele sinagogii, în loc să vestească minunea, zicea către popor că nu se cădea să facă o asemenea faptă, deoarece în Lege scrie: „Șase zile să lucrați, iar a șaptea să vă odihniți”. La aceste cuvinte, Mîntuitorul a răspuns: „Fățarnice, fiecare dintre voi oare nu dezleagă în ziua Sîmbetei boul lui sau asinul de la iesle și nu-l duce să-l adape? Iar această femeie, care este fiica lui Avraam și pe care a legat-o satana, iată de optsprezece ani, nu se cădea oare, să fie dezlegată de legătura ei, în ziua Sîmbetei?” (Luca 13, 14).

Cu alte cuvinte, vă este îngăduit să faceți în zi de sărbătoare binele față de animale, să le hrăniți și să le adăpați, și nu este îngăduit să faceți un bine, să ajutați sau să tămăduiți un om bolnav într-o asemenea zi?

Iată de ce, Mîntuitorul a înfierat vorbirea mai marelui sinagogii în cuvîntul „fățarnice”. Căci el nu a grăit către popor din îndemnul de a păzi prescripțiunile Legii, ci din invidie, din vicleșug, din răutate și orbire sufletească.

(Continuare din pag. 2)

64. Biserica Ortodoxă Română

(Urmare din pag. 1)

tiri, Putna și Neamț, s-au format o serie de caligrafi, miniaturisti, grămătic, dieci, dascăli și chiar logofeți. Aceștia au copiat cărți de cult. Vom aminti numele câtorva: Gavriil, care a lucrat vestitul Tetraevanghel în 1429, Teodor Mărișcul, care a copiat o serie de Tetraevanghele la Neamț și monahii Chiriac și Vasile, ieromonahii Iacov, Ghervasie, Spiridon etc., la Putna. Aceste miniaturi lucrate de ei au servit vecinilor noștri ortodocși în arta scrisului, fiind printre cele mai reușite în lumea întreagă. Broderia moldovenească se dezvoltă foarte mult, ajungând în timpul lui Ștefan cel Mare la apogeu. Se păstrează și azi diferite epitrafele, antimise, epitafe, aere, dvere lucrate de soțiile domnitorilor și de către domnițe, care învățau arta broderiei rămasă fără egal pînă în zilele noastre. Se dezvoltă foarte mult argintăria și sculptura. Sculptura în lemn folosită la uși, catapetesme etc., cît și în piatră, folosită la pietrele de pe mormîntul domnitorilor și al unor boieri dregători, se pare a fi avut atelierul în mănăstirile Putna și Neamț. Tot aici erau școli mănăstirești, unde se învăța scrisul și cititul. Prin școlile de pe lîngă mănăstiri se răspîndea știința de carte cu caracter bisericesc și laic. Aici învățau viitorii preoți, dieci, logofeții și caligrafii de la cancelariile domnești.

Numeroasele ctitorii ale lui Ștefan cel Mare, restaurate în zilele noastre și intrate în patrimo-

niul cultural național, precum și minunatul tezaur de obiecte artistice rămas din epoca sa sînt mărturie de necontestat ale unei epoci de strălucire cultural-artistică impulsionată de geniul creator al marelui voievod, care a rămas un luminos exemplu pentru generațiile ce i-au urmat.

În istoria Mitropoliei Ungro-Vlahiei nu găsim fapte mai de seamă în sec. XV. Abia la sfîrșitul secolului, sub domnia lui Radu cel Mare este adus în țară patriarhul Nifon, fost patriarh al Constantinopolului. Patriarhul Nifon reorganizează Biserica din Țara Românească, înființînd două eparhii noi, la Rîmnic și la Buzău, unde hirotonește doi episcopi, cum mărturisește Gavril Protul, biograful său.

În secolul al XVI-lea, sub domnia lui Radu cel Mare și Neagoe Basarab, viața bisericească se dezvoltă prin zidirea unor mănăstiri și biserici. Cele mai importante sînt: Dealul, ridicată de Radu cel Mare și Curtea de Argeș de Neagoe Basarab. Cultura se dezvoltă în această perioadă prin lucrarea „Învățăturile lui Neagoe Basarab către fiul său Teodosie”, scrisă în limba slavonă și viața Patriarhului Nifon, scrisă în limba greacă de Gavril Protul.

† NICOLAE
Mitropolitul Ardealului

Fățarnicia infirmitate sufletească,

(Urmare din pag. 1)

Fățarnicia fariseilor, izvorîtă din invidie și vicleșug, i-a orbit sufletește și nu i-a lăsat să vadă marile bine pe care l-a făcut Iisus femeii gîrbove.

După cum infirmul de ochi nu vede lumina soarelui, și nu o recunoaște, tot așa fățarnicul nu vede și nu recunoaște binele, adevărul și dreptatea din jurul lui, ci caută mereu să cîrtească, să le judece și să le întunece cu vicleșugul și răutatea din inima lui.

După cum cel șchiop nu poate umbla drept, tot așa fățarnicul nu poate iubi dreptatea și binele și pune în locul lor necinstea și înșelăciunea.

Fățarnicia e o boală sufletească. Este o infirmitate morală, o orbire spirituală, care îl face pe cel stăpînit de ea să nu vadă, să nu recunoască și să nu mărturisească adevărul și binele din jurul său. Fățarnicul este un refractar a tot ceea ce este lumină, adevăr și dreptate.

Fățarnicul, una gîndește, alta vorbește și alta face. El nu are inima curată și faptele lui, chiar cînd par bune, sînt călăuzite de gînduri viclene.

Fățarnicul caută să pară înaintea oamenilor bun, blînd, credincios și cinstit, dar faptele lui sînt rele.

Fățarnicul este omul cuprins de mîndrie. Acțiunile lui sînt pornite numai din dorul de a parveni, de a fi laudat de oameni.

El este omul care se laudă cu talentele care le are sau i se pare că le are și desconsideră pe toți semenii săi. În toți cei din jur vede numai vameși și păcătoși. Se laudă cu averea, cu frumusețea, cu puterea, cu cîntea, cu credința sau cu religiozitatea lui.

El se socotește mai bun, mai deștept, mai drept, mai credincios decît toți cei din jurul lui și aceasta îl pune în situația de a nu fi sincer, de a se minți pe sine și pe alții, de a nu avea un corespondent între fondul lui sufletesc și între felul cum se manifestă, în vorbele lui, în faptele și în atitudinea lui. El ia înfățișare care nu-i a lui, împrumută cuvinte care nu sînt ale lui. E un om mască.

Fățarnicia este un mare păcat. Cît de mare este el ne putem da seama din cuvintele aspre pe care le-a rostit Mîntuitorul asupra fariseilor fățarnici.

În capitolul XXIII al Evangheliei de la Matei înțîlnim un mare rechizitoriu și o mustrare aspră a fariseilor din vremea cînd a venit Mîntuitorul în lume. De nouă ori le-a spus Iisus: „Vai vouă cărturarilor și fariseilor fățarnici”.

Care erau vinele lor principale?

Ei legau sarcini grele și cu anevoie de purtat și le puneau pe umerii oamenilor, iar ei nici cu degetul mic nu le mișcau.

Iubeau lauda și cîntea înaintea oamenilor, alergau după locurile dinții în adunări, dar erau rai și asupritori cu cei săraci și cu văduvele.

Se laudau cu credința și cu rugăciunile lor lungi, dar toate acestea le făceau numai de ochii

oamenilor. Credința lor era numai o formă goală. Lăudau pe Dumnezeu numai cu buzele.

Se laudau că împlinesc prescripțiunile Legii vechi pînă în cele mai mici amănunte: că dau zeciuială din ismă, mărar și chimen, dar nu împlineau poruncile mari ale Legii: judecata dreaptă, mila și dreptatea.

Pentru falsitatea vieții lor, Mîntuitorul i-a asemănat cu morminte văruiate frumos pe din afară, dar înăuntru erau pline de putreziciune. Iar pentru rățacirea în care se aflau față de adevăr, i-a numit: „nebuni și orbi”.

Desigur, Mîntuitorul a înfruntat atunci mai ales fariseismul sub înfățișarea lui religioasă, adică acela prin care credința în Dumnezeu și dragostea de oameni este trădată de faptele omului fățarnic.

Dar fariseismul a avut și poate avea multe alte înfățișări. El poate fi în cultură, în artă, în știință și, în general, în viață. Este trăirea în superficialitate, complacerea în minciună și falsitate. Lipsa de legătură cu adîncurile vieții, cu marile îndatoriri pe care ni le pune viața în față.

Lipsa de dragoste față de om, înșelăciunea sub toate formele, vorbirea de idealuri fără nici un efort de-a împlini ceva din ele, lauda de sine, sau lauda neîntemeiată a altora, conformismul steril, împotrivirea la tot ceea ce este în folosul oamenilor, iată o mare gamă de manifestare a fariseismului, care este o primejdioasă infirmitate morală.

Pentru aceea, Mîntuitorul a spus: „Păziți-vă de aluatul fariseilor care este fățarnicia”. Precum aluatul dospește toată frămîntătura, tot așa fățarnicia strică mintea, strică inima, strică cuvintele, purtarea bună, sufletul, strică pe om cu totul.

„Mintea fățarnicului gîndește totdeauna cele viclene, inima lui dorește înșelăciunea, limba minte, cuvintele sînt viclene, chipul îi e prefăcut, purtarea falsă și sufletul plin de vicleșug”.

Drept aceea, să învățăm din Evanghelie că este bine să ne îngrijim și de sănătatea trupului și de sănătatea sufletului. Să ne îngrijim și să păstrăm sănătatea trupului, fugind de tot ceea ce ar primejdi și ar slăbi puterea și înfățișarea lui. Dar să nu uităm grija de sănătatea sufletului, să nu fie cuprins de cumplita infirmitate a fățarniciei, a vieții superficiale și false, a compromisului cu păcatul, cu minciuna, ura, invidia, mîndria și nedreptatea.

Ci să trăim în bună chibzuință, în pace și omenie, în dragoste de Dumnezeu și de oameni, în într-ajutorare și facere de bine, căci așa ne vom putea bucura de darurile cerești aduse nouă de Fiul lui Dumnezeu.

Părintele VASILE

Ierusalimul

— Numele și istoria sa —

Pentru noi creștinii, ca și pentru alte religii, Ierusalimul este o așezare cu ecouri profunde, ceea ce ne îndeamnă să zăbovim puțin asupra ei.

Așezat pe platoul iudaic, la 750 m peste nivelul Mării Mediterane, cu dealuri, văi și culmi pietroase greu de urcat, Ierusalimul se împarte în orașul vechi sau orașul de sus cu străzi foarte înguste și în orașul nou, sau orașul de jos, cu străzi largi străjuite de vile și clădiri frumoase și impunătoare. Extinderea sa considerabilă de azi se datorește și includerii în perimetrul său — ca și cartiere — a vechilor sate și orașele: Betania, Ghetsimani, Betfaghe, Ein-Karem ș. a.

„Cetatea” sau vechiul oraș este înconjurat de o centură puternică de zid, construit de sultanul Soleiman Magnificul (1520—1566), un mare iubitor al artei, sub care imperiul otoman a cunoscut apogeul puterii militare. El a zidit și mărețul palat al patriarhilor de la Hebron, care uimește pe pelerini prin grandioarea și arhitectura sa. Incinta, datînd din 1540—1542, are 7 porți de intrare: 1. Poarta Iaffa — la vest; 2. Poarta Mogrebinilor — la sud; 3. Poarta Sf. Ștefan — la est; 4. Poarta de Aur — la est, închisă în 1530; 5. Poarta lui Irod; 6. Poarta Damascului și 7. Poarta Nouă — la nord. Clădirile din afara cetății formează orașul nou care s-a dezvoltat de acum un secol și se dezvoltă continuu prin noi construcții masive, zidite pe teren pietros.

Primii locuitori ai Ierusalimului au fost nomazii și ciobanii care trăiau în grote, aproape de fîntîna lui Gibon și stîncă Ophel. Peste ei s-au așezat canaanitii, din care tribul iebrășitilor a stăpînit Ierusalimul pînă la regele David.

Documentele caldeene cuneiforme, îndeosebi Scrisorile El-Alamarna, din sec. 15-lea a. Hr., arată că numele inițial al orașului a fost Urusalim sau Urusalem, de la zeul Salem. În jurul anului 1000 a. Hr., regele David a hotărît și a izgonit pe iesbusiți din Ierusalim, a pus stăpînire pe el și i-a dat numele „Cetatea lui David” — în cinstea lui. De la David, orașul a devenit capitala politică și religioasă a poporului evreu. Aici, pe Muntele Moria, David a așezat cortul sfînt, sau arca alianței (cu Iehova-Dumnezeu), iar fiul său Solomon a zidit aici mărețul său templu, una din minunile lumii antice.

În anul 587 a. Hr. regele Babilonului, Nabucodonosor, a distrus templul și l-a jefuit de toate valorile sale materiale prețioase și i-a dus pe evrei în robie. Ei s-au întors din exil în 537 a. Hr., sub conducerea lui Zerubabel și Neemia și rezidesc templul, în luptă cu samarinenii. În anul 332 a. Hr., Ierusalimul ajunge sub stăpînire helenistă a lui Alexandru cel Mare, apoi a Ptolemeilor egipteni și a Seleucizilor din Siria. Ultimul jug este rupt de loviturile de ciocan ale celor 7 frați eroi Macabei. Dezbinările dintre ei au grăbit intervenția forței romane în anul 63 a. Hr., care — prin Pompei — pune stăpînire multiseculară, pe ei, așezîndu-le rege pe Irod Idu-meul, zis „cel Mare”, la anul 37 a. Hr. Acesta, ca să-și atragă simpatia asupriților, le reconstruiește templul, ridică un palat, restaurează fortăreața Antonia și transformă orașul într-o cetate antică greco-romană.

La sfîrșitul domniei lui Irod s-a născut, după trup, Domnul Iisus Hristos, cu care istoria Ierusalimului și a omenirii intră pe un făgaș cu totul nou.

Nepotul lui Irod, zis Irod Agrippa, a extins centura vechii cetăți a Ierusalimului și a închis în raza ei colinele Bezeta și Gareb — spre nord-est — unde se află dealul Golgota și Sf. Mormînt.

În anul 70 d. Hr., Tit, fiul lui Vespasian, distruge cetatea și templul, după un asediu și înfometare îngrozitoare. În 135 d. Hr. urmează o nouă distrugere de către împăratul Adrian, ca represalii împotriva revoluției politice a evreilor la chemarea lui Bar-Cohba (= fiul soarelui). De astă dată pedeapsa a fost și mai aspră: răsculații au fost exterminați, trecuți prin sabie și foc, iar restul au fost izgoniți din Ierusalim. Pe ruinele lui fumegînde, Adrian a ridicat o nouă cetate — Aelia Capitolina.

Dar Ierusalimul a rămas un mare evocator pentru creștinii. El este locul sfînt, care face să vibreze inima curată și credincioasă a fiecărui creștin. De aceea e dorit, visat și căutat de milioane de suflete peste veacuri. Mesajul său este etern ca și Dumnezeu și actual ca și noi, pentru că aici a învățat, a murit și a înviat Hristos-Domnul și Mîntuitorul nostru. El cheamă pe toți

(Continuare în pag. a 4-a)

INFORMAȚII

● La Orăștie a încetat din viață, în ziua de 22. IV. 1977, Zaharia Stanciu, fost preot și protopop în Orăștie.

Serviciul religios s-a oficiat de către un sobor de preoți în frunte cu P. S. Dr. Vasile Coman, Episcopul Oradiei, care a rostit și panegiricul.

Părintele Nicolae Neaga, profesor onorar la Institutul Teologic din Sibiu, a adus omagiul său.

Născut în 1892 adormitul în Domnul Z. Stanciu a slujit cu rîvnă ca preot onorar pînă la deces, remarcîndu-se prin conștiințiozitate, ceea ce i-a atras prețuirea autorităților și a celor care l-au cunoscut.

● Duminică, 11 septembrie 1977, din încredințarea I. P. S. Arhiepiscop Teofil al Vadului, Feleacului și Clujului, a avut loc sfințirea capelei din Telcișor, prot. Nășăud, de către P. S. Episcop-vicar Iustinian Maramureșanul, care a fost primul ierarh ce a pășit pe acele meleaguri. În ajun P. S. Sa a săvîrșit vecernia în parohia Telcișor, același protopopiat.

După sfințirea capelei, cîtoro principalii fiind bunii credincioși D. Pupeză și Valerica și D. Scuturici, a urmat Sf. Liturghie arhierescă la sfîrșitul căreia C. pr. Iuliu Henciu, parohul local, a făcut o dare de seamă asupra vieții parohiei, cuvînt de învățătură rostind apoi P. S. Episcop-vicar Iustinian, care a zăbovit asupra înțeleșului sf. cruci, felicitînd pe credincioși pentru dragostea pe care o au față de Biserica și Patria a cărei fii sînt.

● Duminică, 9 octombrie 1977, P. S. Episcop Vasile al Oradiei a săvîrșit sfințirea bisericii noi din parohia Dragu, prot. Zalău, înălțată între 1971—1977 și împodobită cu o frumoasă pictură în tempera, executată de pictorii Vasile Olteanu (București) și Petre Suciu (Hunedoara), sub păstoria venerabilului preot octogenar, Vasile Herdea, distins cu acest prilej cu rangul de „iconom-stavrofor”.

În cadrul Sf. Liturghii, au fost hirotoniți tinerii Creț Alexandru ca preot pentru parohia Jac (Zalău) și Păcurar Traian ca diacon.

Un ziditor cuvînt de învățătură a fost rostit de P. S. Sa.

● În ziua de 11 oct. 1977, potrivit unui obicei din ultimul timp a avut loc înțîlnirea la culesul viilor, cu masa îndătinată oferită de Excelența Sa Marton Aron, episcop romano-catolic.

Astfel, P. S. Episcop Emilian însoțit de pr. Alexandru Coman, inspector eparhial, pr. Petru Pleșa, secretar eparhial și pr. Doru Gheaja, au mers la Schitul „Sf. Ioan Botezătorul”, iar de acolo la via numită Francisca, unde s-a înțîlnit cu Excelența Sa Jakab Antal, episcop auxiliar, care era însoțit de P. C. pr. Eröss Ludovic, directorul Cancelariei episcopale, prot. David Ladislau și secretarul Csiki Dionisie. La ora 13 în aceeași zi a avut loc înțîlnirea cu P. S. Marton Aron fiind de față ca invitați și Mons. Nemecsek Jozsef, rectorul Institutului Teologic romano-catolic din localitate, monahul Rajmundo Rakos, venit de la Roma.

În timpul mesei s-au purtat discuții plăcute rostindu-se cuvîntări de către P. S. Jakab Antal și P. S. Episcop Emilian, în care s-a evidențiat importanța înțîlnirilor pe plan local, care aduc o contribuție deosebită în cadrul ecumenismului existent în țara noastră.

Înțîlnirea a decurs într-o ambianță de frățietate, rod al bunelor relații ce există între ierarhul ortodox și ierarhii romano-catolici din Alba Iulia.

● Tot pe linia relațiilor ecumeniste a avut loc în ziua de 16 oct. 1977, înțîlnirea dintre P. S. Episcop Emilian și Eminența Sa Nagy Gyula, episcop reformat din Cluj-Napoca.

Înțîlnirea a avut loc în casa preotului reformat Benzedi Adalbert în cadrul unei agape și a decurs într-o atmosferă plăcută. S-au rostit cuvîntări de cei doi ierarhi care au evocat amintiri plăcute și au subliniat importanța ecumenismului practic local, care crează punți de legătură spre sufletele care, înfrățite prin rugăciune și prin muncă de fiecare zi, urmăresc aceleași scopuri: binele obștesc, fericirea în această viață și urmînd aceleași nădejdi a vieții în Dumnezeu, ai cărui fii toți sîntem, chemați fiind la aceiași mîntuire.

● Duminică, 16 oct. 1977, P. S. Episcop Vasile a săvîrșit slujba de binecuvîntare a bisericii din filia Lorău, aparținătoare de parohia Bratca, prot. Oradea, renovată și pictată în anii 1975—1976, sub păstoria P. C. iconom-stavrofor Moise Boșan.

În cuvîntul de învățătură, Chiriarul a felicitat pe credincioși și pe părintele lor sufletească pentru jertfelnicia și strădania depusă la renovarea și pictarea bisericii.

În seara aceleiași zile, P. S. Sa a oficiat slujba vecerniei în parohia Tinăud, prot. Oradea, a cărei biserică de piatră este cea mai veche din județul Bihor (sec. XVII). Este păstorită de preotul Constantin Tarcău. P. S. Sa a ținut și aici un cuvînt de învățătură pentru zidirea sufletească a celor de față.

● Duminică, 23 oct. 1977, P. S. Episcop Vasile al Oradiei a săvîrșit sfințirea bisericii de lemn, monument istoric, din parohia Boianu Mare, prot. Marghita, construită la sfîrșitul veac. XVII și restaurată în ultimii doi ani, prin grija Direcției Patrimoniului Cultural Național și jertfelnicia credincioșilor, sub păstoria preotului Victor Bănuț.

Chiriarul a ținut un amplu cuvînt de învățătură, între altele și despre rolul însemnat al bisericilor de lemn în viața poporului român.

● În 26 oct. 1977, de sîrbătoarea Sf. Dumitru, P. S. Episcop Vasile a săvîrșit slujba de binecuvîntare a lucrărilor de renovare a bisericii din parohia Chiribîș, prot. Marghita, păstorită de preotul Ioan Dogaru, cu care prilej a rostit un cald cuvînt de învățătură.

În cadrul Sf. Liturghii, tînărul teolog Ioan Druța a fost hirotonit întru diacon.

● Duminică, 30 oct. 1977, P. S. Sa a săvîrșit sfințirea bisericii din parohia Chișlaz, prot. Marghita, zidită în 1907 și renovată între 1975—1977, sub păstoria preotului Ioan Șandor. Chiriarul a ținut un instructiv cuvînt de învățătură.

În cadrul Sf. Liturghii, diaconul Druța Ioan a fost hirotonit preot pe seama parohiei Șuiug (Marghita) și tînărul teolog Hristea Gheorghe, ca diacon, care în ziua de 31 oct. a fost hirotonit ca preot pe seama parohiei Dijir (Marghita).

● În 25 octombrie 1977, I. P. S. Arhiepiscop Teofil al Vadului, Feleacului și Clujului a săvîrșit vecernia în parohia Măgura Ilvei, prot. Nășăud, pr. paroh fiind Gh. Rusti, cu care prilej a vorbit despre păcatele de moarte.

În 26 octombrie 1977, Sf. Dumitru, I. P. S. Sa a slujit Sf. Liturghie arhierescă în parohia Ilva Mare, prot. Nășăud,

cu prilejul hramului bisericii, preoți parohi fiind I. Berengea și R. Vălean.

În cuvîntul de învățătură rostit ce acest prilej, I. P. S. Sa a vorbit despre sfințenie, ținta spre care trebuie să tindă orice bun fiu al Bisericii noastre.

● După ce în ajun a săvîrșit vecernia, în cadrul căreia a vorbit despre Biserica, „stîlp și temelie a adevărului”. Duminică, 30 octombrie 1977, I. P. S. Arhiepiscop Teofil a săvîrșit sfințirea bisericii din Tămășești, prot. Baia Mare, preot fiind P. Pop.

În cadrul Sf. Liturghii, care a urmat, a fost hirotonit întru preot diac. I. Filip pentru parohia Sălșig.

La timpul convenit, I. P. S. Sa a explicat Evanghelia zilei cu Parabola bogatului nemilostiv și săracului Lazăr.

● Duminică, 6 noiembrie 1977, P. S. Episcop-vicar Timotei Lugoianul a săvîrșit, din încredințarea I. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului, sfințirea bisericii din parohia Bocșa Română, prot. Reșița, preot fiind C. Mitoș.

La momentul convenit Prea Sfinția Sa a hirotonit întru diacon pe candidatul Gheorghe Coșa din Reșița. În cuvîntul de învățătură rostit, a subliniat rolul picturii bisericești în manifestarea sentimentului religios și la înobilarea lui.

● Miercuri, 9 noiembrie 1977, la reședința mitropolitană din Sibiu a avut loc consfătuirea trimestrială de lucru cu P. C. protopopi din Arhiepiscopia Sibiului și cadrele de conducere de la Centrul arhiepiscopal și Institutul Teologic Universitar din Sibiu și Mănăstirea Brăncoveanu de la Simbăta de Sus.

Consfătuirea — care a analizat activitatea pastorală — duhovnicească și administrativă de pe trim. III/1977 — s-a desfășurat sub conducerea I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului și, în cadrul ei, au luat cuvîntul, în spirit critic și autocritic, toți participanții.

În îndrumările date, I. P. S. Sa a insistat asupra necesității ca C. preoți să fie cît se poate de receptivi la nevoile de astăzi ale credincioșilor, spre a nu se păstori pe ei înșiși, asupra înlăturării navetismului, asupra activității de teren a P. C. protopopi și a organelor de conducere de la Centrul arhiepiscopal etc.

● Duminică, 6 noiembrie 1977, P. S. Episcop Vasile al Oradiei a oficiat slujba de binecuvîntare a lucrărilor de înnoire și împodobire a bisericii din parohia Margine, prot. Marghita, păstorită de preotul Mihai Lupu.

În cadrul Sf. Liturghii, diaconul Oneț Mircea a fost hirotonit ca preot pentru parohia Eriu Sincrai, prot. Carei, iar tînărul Turdean Gheorghe ca diacon.

Chiriarul a ținut un cuvînt de învățătură.

În după-amiaza aceleiași Duminici, P. S. Sa a săvîrșit slujba vecerniei în parohia Abrămuț, prot. Marghita, păstorită de preotul Leontin Iuhas, unde de asemenea a ținut un cuvînt de învățătură.

● Din încredințarea I. P. S. Arhiepiscop Teofil al Vadului, Feleacului și Clujului, Duminică, 6 noiembrie 1977, P. S. Episcop-vicar Iustinian a săvîrșit sfințirea bisericii din parohia Nănești, prot. Sighetul Marmăției, preot paroh fiind I. Dunca.

În cuvîntul de învățătură rostit, P. S. Sa a vorbit despre moartea trupească și sufletească și despre ascultare, cu deosebire a copiilor față de părinți.

● În 8 noiembrie 1977, de sîrbătoarea Sf. Arhangheli Mihail și Gavriil, P. S. Episcop Vasile al Oradiei a oficiat slujba de binecuvîntare a bisericii din parohia Drighiu, prot. Șimleul Silvaniei, recent renovată, sub păstoria preotului Vasile Teieru, care a fost distins cu rangul de „iconom”.

În cadrul Sf. Liturghii, tînărul Iluțan Ioan a fost hirotonit ca diacon.

Duminică, 13 noiembrie 1977, P. S. Episcop Vasile a săvîrșit slujba de binecuvîntare a bisericii din parohia Oradea-Vii, cartierul C. F. R., împodobită în ultimii ani cu o foarte reușită pictură în frescă, executată de pictorul autorizat Virginia Videa din București.

În timpul Sf. Liturghii, diaconul Tihai Mihai a fost hirotonit întru preot pe seama parohiei Giungi, prot. Carei.

În cadrul cuvîntului de învățătură, chiriarul a adus laude și mulțumiri credincioșilor pentru jertfelnicie, felicitări preoților parohi, iconom-stavrofor Florian Horgea și protopop onorar Ilie Feier, secretar eparhial, pentru strădanile depuse și pictoriței Virginia Videa pentru frumoasa pictură.

● Duminică, 13 noiembrie 1977, din încredințarea I. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului P. S. Episcop-vicar Timotei Lugoianul a cercetat parohia Bocșa Montană din prot. Reșița.

În timpul Sf. Liturghii arhieresti săvîrșite cu acest prilej P. S. Sa a hirotesit întru iconom pe P. C. pr. Nicolae Boșcan de la parohia Reșița Montană și a rostit cuvîntul de învățătură în care a stăruit asupra adevăratului sens al milosteniei.

După otpust, preotul paroh Trăilă Gherga a prezentat obșnuitul raport de activitate.

● Tot Duminică, 13 noiembrie 1977, din încredințarea I. P. S. Arhiepiscop Teofil al Vadului, Feleacului și Clujului, P. S. Episcop-vicar Iustinian Maramureșanul a săvîrșit binecuvîntarea bisericii din Cuzdrioara, prot. Dej, parohie cu adînci rezonanțe istorice, care a dat o seamă de martiri, în sec. 18, pentru păstrarea naționalității și a credinței noastre părintești, ortodoxe române, fapte cuprindse în cuvîntul P. C. prot. D. Purdea (Dej).

La sfîrșitul Sf. Liturghii a vorbit C. pr. T. Mănăsturean, parohul local.

În cuvîntarea rostită, P. S. Sa Iustinian a tîlmăcit Parabola samarineanului milostiv.

● Duminică, 27 noiembrie 1977, P. S. Episcop Vasile al Oradiei a oficiat slujba de binecuvîntare a bisericii din parohia Călacea, prot. Oradea, restaurată în anul 1977 și înzestrată cu un foarte frumos iconostas nou.

În cadrul Sf. Liturghii, diaconul Spătaru Ioan a fost hirotonit ca preot pentru parohia Gepiș, prot. Oradea, iar preotul paroh Mihai Iancu a fost hirotesit întru „iconom”.

P. S. Sa a adus cuvinte de prețuire preotului paroh și tuturor celor care au contribuit la înnoirea și împodobirea bisericii.

● În zilele de 20 și 22 noiembrie 1977 Centrul arhiepiscopal Sibiu a avut oaspeți pe P. Cuv. arhim. Gavriil Grandikis Lavriotul, proegumen al Mănăstirii „Marea Lavră”

(Continuare în pag. a 4-a)

Decalogul

Porunca întâia

Întreaga activitate a Sfintei noastre Biserici e concentrată în direcția mîntuirii credinciosului, adică a scoaterii lui de sub povara păcatului. Dar nu în înțeleșul că, odată eliberat de păcat, credinciosul n-ar mai avea altceva de făcut decît să se-nchidă în sine însuși și să privească cu brațele încrucișate la viața din jur. Nu acesta este scopul mîntuirii. Lucrînd, cu colaborarea lui, mîntuirea credinciosului, Biserica urmărește să-l pună pe acesta în situația de a participa cu toate puterile lui la un gen sau altul de muncă folositoare.

Păcatul, se știe, consumă din forțele de care dispune credinciosul. Eliberîndu-l din robia păcatului, Biserica îl ajută pe credincios ca și puterile pe care le-ar fi folosit în săvîrșirea unui păcat, a unei patimi, a unui viciu să le folosească și pe acelea în practicarea unei îndeletniciri utile și lui și semenilor. Experiența arată că una este munca credinciosului stăpînit de vreo patimă, și alta a celui eliberat de ea.

Pentru înfăptuirea unui asemenea țel Biserica dispune de multe mijloace, precum: trezirea spiritului prin cunoașterea de sine, rugăciunea și activitatea pozitivă, administrarea Sf. Taine, propovăduirea dumnezeieștilor învățături. Printre acestea din urmă se numără și cele zece porunci sau Decalogul.

Decalogul e cuprins în Testamentul Vechi și a fost dat de Dumnezeu israelitenilor prin prorocul Moisi (Ieșire 20, 2—17). Întărit și întregit de către Mîntuitorul, Decalogul a rămas în putere și pentru credincioșii creștini (Matei 19, 18—19; 5, 17, 20—48), pentru cei ce urmăresc Mîntuitorul Hristos.

Întîia din cele zece porunci sună pe scurt așa: „Eu sînt Domnul Dumnezeuul tău... să nu ai alți dumnezei afară de mine” (Ieșire 20, 2—3).

În prima parte această poruncă ne cere să cunoaștem și păstrăm în inima noastră învățătura că Dumnezeu nu este o idee, un gînd existent doar în minte, ci este o realitate deosebită de aceea a omului cucernic. Și anume, este o realitate personală, căci numai o persoană poate spune unui interlocutor: „Eu sînt...” Este o realitate personală care nu rămîne închisă în tăcere veșnică, căci, mișcată de interes și grijă față de om, i se descoperă, intră în comuniune cu el, arătîndu-i ce anume dorește de la dînsul.

Totodată, prin partea ei primă, porunca la care ne referim cheamă pe credincios să cunoască și să stăruie în învățătura că Dumnezeu cel adevărat este unul singur. Idoli sînt mulți; Dumnezeu însă nu-i decît unul singur. Principala trăsătură a Acestuia e că în timp ce idoli sînt creaturi ale omului, Dumnezeu este Creatorul a toate și în timp ce idoli, ca să existe, iau din puterile credinciosului, Dumnezeu cel adevărat dăruiește El credincioșilor belșug de haruri și daruri și veghează cu nesfîrșită dragoste asupra lor.

Prin cuvintele: „Să nu ai alți dumnezei afară de mine”, porunca exprimă și mai direct, grija adevăratului Dumnezeu față de noi toți. A aluneca din legătura cu Dumnezeu și a alerga după idoli, înseamnă a ajunge într-o stare de neliniște, de nesiguranță de împrăștiere, neștiind pe care să-l ocolești și la care să te oprești. Faptul se răsfrînge negativ în viața celui ce ar aluneca pe o asemenea pantă, care, lipsit de un statornic punct de reazim interior, nu-și va mai putea desfășura în mod concentrat și cu deplină eficiență munca la care s-a angajat. Putem zice, deci, că dacă cinstirea unicului Dumnezeu asigură unitate și liniște în viața credincioșilor, închinarea la idoli duce la împrăștiere, vagabondaj spiritual, la randament scăzut în activitatea desfășurată.

Să observăm că porunca de a nu cinsti decît pe unicul și adevăratul Dumnezeu nu interzice cinstirea pe care credincioșii sînt chemați s-o acorde îngerilor și sfinților. Motivul e că, în îngeri și sfinți, cinstim în fond tot pe Dumnezeu care, cu colaborarea acestora, lucrează prin ei în mod deosebit.

Dacă cinstirea adevăratului Dumnezeu implică și cinstirea îngerilor și sfinților, ea interzice orice încercare de a intra în legătură și prețui pe vrăjitori, descîntători, spiritiști, sau căderea în unele patimi urîte, dăunătoare nouă și semenilor noștri, ca lăcomia de a aduna cu orice preț bunuri materiale, beția, desfrînarea, care, după cuvîntul Sf. Scripturi, tot un fel de închinare la idoli este. Temeiul unei asemenea interdicții îl constituie faptul că alergarea pe la unii precum cei acum amintiți denotă alunecarea în credința deșartă potrivit căreia vrăjile, descîntecile, spiritismul, patimile etc. ar putea oferi mai sigur și mai mult decît încrederea în purtarea de grijă a lui Dumnezeu, în pregătirea și munca proprie.

Prof. D. Belu

INFORMAȚII

(Urmare din pag. a 3-a)

din Athos, P. Cuv. arhim. Theoclitos Balkas — predicator al Mitropoliei Casandria, însoțit de Cuv. ierom. Ilarion Lupășcu de la Schitul românesc „Prodromul”, Muntele Athos (Grecia).

Însoțit de I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului au participat la vecernia și privegherea din Catedrala mitropolitană, Sibiu.

Luni, la praznicul Intrării în Biserică a Maicii Domnului, au făcut parte din sobor, răspunsurile fiind date de corurile studenților teologi, care au făcut o deosebită bucurie acestora. După masă au vizitat biserica din Lazaret și Trei Stejari din Sibiu, mormintele mitropoliților Andrei Șaguna, Nicolae Colan și al episcopului Vasile Stan de lângă biserica din Rășinari, stațiunea și Schitul Păltiniș.

Seara au slujit la Vecernie în catedrală, după care studenții teologi le-au dedicat câteva colinde.

Mărti, 22 noiembrie au vizitat Institutul Teologic Universitar din Sibiu, unde au fost primiți de P. C. rector Grigorie Marcu, care le-a adresat cuvânt de bun venit în limba greacă.

Au mai vizitat Biblioteca arhiepiscopescă, tipografia și atelierul de luminări. Tot în dimineața aceleiași zile au vizitat Muzeul Brukenthal, Catedrala ev.-luterană și cea romano-catolică. După amiază au purces la Mănăstirea Brâncoveanu, vizitând și biserica din Simbăta de Sus—Răsăriteană, ctitoria egumenului Visarion.

În ziua de 23 noiembrie și-au continuat drumul spre Rm. Vilcea.

● În zilele de 24 și 25 noiembrie 1977 Centrul mitropolitan și I. T. U. Sibiu au fost vizitate de p. Jose Sankiez Vakero, prof. la Facultatea de Teologie orientală a Universității din Salamanca (Spania), Director al Centrului Ecumenic Oriental „Ioan al XIII-lea” din același oraș, redactor la câteva reviste teologice și bisericești între care La renovacion ecumenica — revistă în care s-au publicat numeroase studii despre Ortodoxie.

Ca oaspete al I. P. S. Mitropolit Nicolae Mladin, a vizitat Tipografia eparhială, Catedrala mitropolitană, Biblioteca și Institutul teologic Sibiu.

În 24. XI. a ținut conferința: „Căile unității creștine: Rugăciunea, știința și dragostea.” Erau prezenți I. P. S. Mitropolit Nicolae, profesorii și studenții Institutului, angajați ai Centrului arhiepiscopesc.

Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Nicolae a exprimat bucuria de a avea ca oaspete la Sibiu pe părintele profesor Jose Sanchez Vaquero și a arătat că poporul român este întotdeauna primitor de oaspeți, el întreținând bune relații cu poporul spaniol, Biserica Ortodoxă Română fiind deschisă legăturile frățesti cu Biserica Romano-Catolică din Spania.

● Miercuri, 30 noiembrie 1977, Sf. Andrei, în Catedrala mitropolitană din Sibiu a avut loc un parastas în amintirea mitropolitului Andrei Șaguna.

Parastasul a fost slujit de I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi.

Erau prezenți corpul profesoral de la Institutul teologic, personalul de la Centrul arhiepiscopesc, studenții teologi și credincioși.

Răspunsurile au fost date de corul studenților teologi, condus de P. C. diac. lect. Ioan Popescu.

La sfârșit a vorbit studentul teolog din anul IV, Ioan Livius Jbeleanu, care a evocat personalitatea neuitatului mitropolit, înmormântat la Rășinari, unde de asemenea a avut loc un parastas, cu care prilej I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului a rostit un cuvânt omagial.

În încheiere corul studenților a executat imnul „Marelui Andrei”, versuri de Z. Boiu, iar muzica de D. Cunțan.

● Pentru cinstirea compozitorilor bănățeni, creatori de muzică bisericească, și pentru popularizarea operei lor, corul Catedralei mitropolitane din Timișoara, condus de Aurel Ciobanu, a organizat o serie de concerte-medalion în cadrul slujbei vecerniei din următoarele Duminici: 13 noiembrie 1977 — Nicolae Ursu, din compozițiile cărui au fost prezentate: „Porunca cea cu taină”, „Heruvicul”, „Ca pe Împăratul”, „Sfânt”, „Pe tine te lăudăm”, „Cele cerești” — prezentarea și cuvântul omagial aparținând P. C. pr. Vasile Petru. În 20 noiembrie 1977 — Sabin Drăgoi și lucrările: „Așezat-ai aici pe pământ o biserică”, „Heruvicul”, „Ca pe Împăratul”, „Sfânt”, „Pe tine te lăudăm”, „Acestea zice Domnul”, cu prezentarea făcută de P. C. pr. Aurel Niculescu. În 27 noiembrie 1977 — Ioan Vidu, din al cărui bogat repertoriu compozițional au fost interpretate: „Mintuire”, „Heruvicul”, „Ca pe Împăratul”, „Sfânt”, „Pe tine te lăudăm”, C. diacon Constantin Micu făcând prezentarea respectivă. În 4 decembrie 1977 — Vasile Ijac, din ale cărui compoziții au fost interpretate: „Heruvicul”, „Ca pe Împăratul”, „Sfânt”, „Pe tine te lăudăm”, „Rugăciune” — prezentate de C. diacon Victor Mițiga. În 11 decembrie 1977 — Filaret Barbu, cu următoarele compoziții: „Heruvicul”, „Ca pe Împăratul”, „Sfânt”, „Pe tine te lăudăm”, „Aliluia” — prezentarea fiind făcută de P. C. pr. Victor Faur.

Concertele s-au bucurat de o largă audiere, credincioșii prezenți apreciind atât valoarea compozițiilor cât și calitatea interpretării.

● Și în anul 1977, praznicul Sfințului Nicolae s-a sărbătorit la Centrul arhiepiscopesc și la Institutul Teologic din Sibiu cu solemnitatea cuvenită.

În seara zilei de 5 decembrie 1977, la ora 18, s-a săvârșit în catedrala mitropolitană slujba vecerniei, la sfârșitul căreia a vorbit P. C. prof. dr. Grigorie Marcu, rectorul Institutului, care, după ce a înfățișat chipul Sf. Nicolae, a prezentat cele mai de seamă momente din viața și activitatea I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului, care poartă numele marelui ierarh al Mirelor Lichiei.

Mărti, 6 decembrie, după Sf. Liturghie, în cadrul căreia a predicat P. C. prof. dr. Teodor Bodogae și la sfârșitul căreia I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae a hirotesit întru arhidiacon pe C. diacon Gheorghe Papuc, consilier cultural la Centrul nostru arhiepiscopesc, la reședința mitropolitană a avut loc o recepție, la care au luat parte membrii Consiliului arhiepiscopesc, profesorii Institutului Teologic și delegați ai clerului și poporului dreptcredincios din Arhiepiscopia Sibiului.

În numele celor prezenți a vorbit P. Cuv. arhim. Vasile Cornilă, vicar arhiepiscopesc, care după ce a scos în evidență virtuțile Sf. Nicolae, după modelul cărui se străduiește să viețuiască și arhipăstorul nostru, a urât înaltului nostru Ierarh zile bune și îndelungate, în slujirea Bisericii și scumpei noastre Patrii.

A răspuns I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, care a exprimat satisfacția și mulțumirea de a se vedea înconjurat de dragostea colaboratorilor și a fiilor duhovnicești ai I. P. S. Sale cu prilejul zilei onomastice. Sf. Nicolae, a spus I. P. S. Sa, este chipul care ne învață și ne face să fim pildă după viața lui: mai buni, mai iubitori, mai evlavioși și în tot timpul făcători de pace, slujind astfel Biserica dreptmăritoare a lui Hristos.

I. P. S. Sa și-a exprimat satisfacția pentru roadele pe care le aduce Institutul nostru Teologic întru slujirea Bisericii și a Patriei, prin pregătirea de preoți vrednici.

I. P. S. nostru Mitropolit a adus mulțumiri Prea Fericitului Patriarh Iustin pentru aportul adus la buna desfășurare a vieții noastre bisericești.

De asemenea, a mulțumit Departamentului Cultelor, președintelui Ion Roșianu, pentru sprijinul dat în activitatea Arhiepiscopiei Sibiului.

Înaltul nostru Ierarh și-a încheiat cuvântarea, dând îndemn tuturor să urmeze pilda Sf. Nicolae pentru slujirea Bisericii lui Hristos, a păcii și bunei învoiri între oameni.

Ierusalimul

(Urmare din pag. a 3-a)

la sfințenie și îndumnezeire și — dacă ai credință vie în Hristos-Dumnezeu — în Ierusalim te simți înălțat, transfigurat, înnoit. Simți că trăiești în cer deși stai cu picioarele pe pământ. Aici sufletul și inima depășesc modul firesc al vieții, pentru că orice monument, orice piatră și inscripție îți grăiesc limba iubirii infinite a lui Dumnezeu care își jertfește Fiul Său pentru fericirea noastră (Ioan 3, 16).

De aceea nu este de mirare dacă un dușman al creștinismului, ca împăratul Adrian, ca să slăbească dragostea și venerația pelerinilor creștini pentru Ierusalim, a dispus ca Golgota și Sf. Mormânt să fie șterse de pe pământ, îngropate sub terase imense de piatră și boschete și în locul lor a ridicat temple păgâne cu statuile zeilor Venus și Jupiter.

Dar Pronia divină, care conduce destinul istoriei umane, a făcut ca Sf. Elena, mama împăratului Constantin cel Mare, să viziteze cetatea sfântă în an. 332 d. Hr. și a pus să se dezgroape aceste locuri sfinte, aflând și Sf. Cruce pe care a fost răstignit Domnul Hristos. Trei ani mai târziu, în 335 d. Hr., ea a ridicat aici bazilica Sf. Mormânt, sau a Învierii, care cuprinde sub cupola sa măreață Dealul Golgotei, Piatra Ungerii și Sf. Mormânt.

După edictul de la Milan, 313 d. Hr., dat de Constantin cel Mare, istoria Ierusalimului se identifică cu aceea a Palestinei. Orașul a rămas centrul religiei creștine și a fost stăpinit de bizanțini timp de trei secole. În sec. VII, califul Omar clădește aici moscheea care-i poartă numele — cea mai mare și mai frumoasă din lume, pe locul unde, odinioară, a fost Sfânta Sfintelor. Abia în an. 1099, cruciații redau, pentru un secol (1187), sfințenia orașului, căci din nou ajunge sub stăpânirea musulmană a lui Saladin, apoi a mamelucilor Egiptului de la 1244—1517. Sub sultanul Soleiman Magnificul (1538), orașul cunoaște o înflorire edilitară deosebită, pentru ca, apoi, să ajungă șters și uitat sub turci, vreme de aproape 400 de ani, pînă în 1947.

Am avut ocazia să cunoaștem Ierusalimul, în aprilie 1977.

Astăzi Ierusalimul se modernizează și sporește zilnic în clădiri și vile frumoase, căci se lucrează mult, sistematic, organizat și cu spor.

Aici se întâlnesc astăzi trei mari religii ale lumii: Creștinismul, mozaismul și islamismul, ceea ce arată că Ierusalimul poate să devină un oraș al păcii și al dragostei dintre oameni și toate popoarele lumii.

Pr. Simion Radu

Sinaxar

Sfântul Policarp, episcopul Smirnei

În ziua de 23 a lunii februarie Calendarul nostru creștin ortodox pomenește pe Sf. Policarp, episcopul Smirnei — fiind ziua în care, în anul 155 d. Hr., a suferit moarte martirică și a primit cununa dreptății. Nu numai mucenicia ce a primit-o cu bucurie duhovnicească i-a adus cununa pururi neveștejită, ci viața sa întreagă a fost un exemplu de adevărat creștin, pârtaș la suferințele și la slava Domnului nostru Iisus Hristos.

Sf. Irineu, care a copilărit în preajma Sf. Policarp, ne informează că acesta a fost ucenicul Sf. Apostoli, anume al Sf. Apostol și Evanghelist Ioan, primind și ducând mai departe cu evlavie tradiția apostolică. A avut legături — ne spune același Sf. Părinte — cu mulți dintre aceia care au văzut și au stat aproape de Domnul nostru Iisus Hristos, cînd în trup aflîndu-se arăta adevărul, calea și viața.

Pentru vrednicia sa, Sf. Policarp a fost așezat de Sf. Apostoli în Smirna ca episcop.

Sf. Policarp a fost și un bun teolog. Opera lui cuprinde mai multe scrisori adresate bisericilor vecine pentru întărirea închinătorilor lor în credință, în mărturisirea Domnului și în trăire creștină. S-a păstrat doar o *Scrisoare către Filipeni*, din care cităm un scurt fragment pentru folosul înaltelor ei învățături: „Acestuia-i (lui Hristos) sînt supuse toate din cer și de pe pământ, Lui se închină toată suflarea, căci vine ca judecător al viilor și al morților, și sîngele Lui îl va cere Dumnezeu de la acei care nu-l ascultă. Iar cel care l-a înviat pe el din morți și pe noi ne va învia, dacă vom face voia Lui și vom umbla în

poruncile Lui și vom iubi ceea ce a iubit El, ferindu-ne de orice nedreptate, de lăcomie, de iubirea de argint, de defăimare, de mărturie mincinoasă; dacă nu vom răsplăti răul cu rău, ocară cu ocară, bătaia cu bătaia, blestemul cu blestem; dacă ne vom aduce aminte de ceea ce învață Domnul, zicînd: Nu judecați, ca să nu fiți judecați; iertați și vi se va ierta; fiți milostivi, ca să fiți miluiți, cu ce măsură măsurați, vi se va măsura; fericiți cei prigoniți pentru dreptate, că acelora este împărăția lui Dumnezeu.”

Sf. Policarp a intervenit în discuțiile teologice ale timpului, apărînd dreapta învățătură așa cum a primit-o de la Sf. Apostoli. Istoricul creștin Eusebiu în *Istoria bisericească* ne relatează întâlnirea episcopului Policarp al Smirnei cu papa Anicet al Romei, în vederea lămuririi modului în care să se facă pregătirea și serbarea Sf. Paști, precum și a fixării datei lor. Aici, la Roma, Sf. Policarp a fost primit bine, deși nu a putut convinge pe papa Anicet — dar nici acesta nu a încercat să-i impună părerea romană. Între ei a domnit duhul creștinesc al păcii și iubirii, s-au împărtășit împreună, papa Anicet acordîndu-i locul de cinste Sf. Policarp. Șederea Sfințului în capitala imperiului roman nu a fost fără folos, căci a adus la dreapta credință pe mulți căzuți, avînd o întâlnire chiar cu Marcion, înfocat propovăduitor eretic.

Nu după mult timp de la întoarcerea lui de la Roma, în Smirna s-a pornit o cutremurătoare persecuție împotriva creștinilor. Domnea pe atunci împăratul Antonin Piosul (Antoninus Pius, 138—

161), un împărat destul de pașnic, înțelept, onest și cumpătat. Nu din viața lui, dar sub domnia lui, au avut loc persecuții împotriva creștinilor pornite de unii guvernatori provinciali, dintre care cea mai înfricoșată a fost în Smirna.

În Smirna persecuția s-a petrecut în anul 155, fiind dați morții 11 creștini.

Moartea martirică a Sf. Policarp este relatată cu amănunte în *Martiriul Sfințului Policarp* — o scrisoare pe care Biserica din Smirna o trimite Bisericii din Philomelium, o importantă scriere document al Bisericii creștine.

La cererea mulțimii zgomotoase, Sf. Policarp a fost căutat, prins, adus în cercul din Smirna spre a fi judecat. Aici, mai întîi a fost îndemnat de proconsul să se lepede, zicîndu-i: „Fie-ți milă de vîrsta ta! Blestemă pe Hristos!” În fața acestei ispite, Sf. Policarp s-a arătat tare, nefiind speriat de judecata ce urma, și răspunde: „De optzeci și șase de ani slujesc lui Hristos și nici un rău nu mi-a făcut. Cum pot să blestem pe Domnul meu, care m-a mîntuit?” Tăria credinței lui nu plăcu celor de față. Și bătrînul, dar credinciosul episcop al Smirnei, Sf. Policarp, a fost ars și străpuns cu pumnalul pe rug, dîndu-și obștescul sfîrșit. Iar osemintele lui, ne spune *Martiriul*..., „care sînt mai de preț decît pietrele nestemate și mai scumpe decît aurul”, au fost așezate de creștini la loc cuviincios.

Pentru viața sa aleasă pusă în slujba dreptei credințe și a Bisericii, purtînd cu evlavie tradiția apostolică și pentru tăria credinței lui încercată prin martiriu, a fost trecut în rîndul sfinților, a celor ce mărturisesc și mijlocesc pentru noi, ducînd rugăciunile noastre în fața Fiului lui Dumnezeu Iisus Hristos. Să-i aducem cuvenita cinstire, făcînd un exemplu din viața sa curată și să-l rugăm pentru întărirea credinței noastre.

T. C.